

Gerzsenyi Gabriella

A TIZENÖTÖDIK

Mamutokat is fogunk látni, meg kellett ígérnem, különben Lencsi soha nem indul el. Bozontos oroslánfejjel állt előttem, ma még nem fésülködött. Egyáltalán, nem is szokott fésülködni, legfeljebb megrázza a fürtjeit, szétnyitja a tíz ujját, beletúr a hajába, és ezzel el van intézve. A magam részéről egyetértek, minek pazarolni az időt ilyesmire, Isten nem azért teremtette az embert, hogy világi hívságokra pazarolja a drága időt, ami itt a Földön megadatik neki. Bele kellene foglalni a Tízparancsolatba, hogy ne cicomázkodj, ez lenne a tizenegyedik parancsolat. Inkább szolgálj embertársaidat, tégy jót, segítsd az elesetteket, őrizd a családi tűzhelyet, szeresd a házastársadat meg a gyerekeidet, adakozzál, imádkozzál, dolgozzál, de semmi esetre se cicomázkodjál. Állnak a tükör előtt percekig, mit percekig, órákig, vajon, ha egyszer valaki összeszámolná, mi lenne a végeredmény, az életükből hány évet töltenek a tükör előtt, mennyi elpazarolt másodperc, mennyi eltékozolt érték. Itt például jó a levegő, tiszta és friss, mondhatni, harapni lehet, de miért is kellene harapni, elég, ha beszívjuk, hosszan és mélyen, érezzük a tüdő tágulását, a vér felfrissülését, a szív, az erek munkáját, ez a fiatalság és az egészség titka, sőt, a záloga, nem a cicomázkodás, a krémek meg a festékek. Lencsi hiába kap fésűt, nem használja, ott sorakozik a polcán legalább négy különböző méretű fésű és hajkefe, lepi őket a por, a fekete nyelük már szürkének látszik, egyre kevesebb kedve van kézbe venni.

Mamutokat! Ez meg miféle képtelenség? Édes értetlenkedett. Édes alaptermészete az értetlenkedés, sőt, a gyanakvás. Mit eszeltél ki már megint, talán bizony múzeumba akarsz cipelni, ott vannak mamutok. Igaz, azok is csak kitömve, ki a franc kíváncsi kitömött mamutokra. Ha már mamut, akkor menjünk a plázába, úgylis kell a gyerekeknek új kabát. Esetleg beülünk egy moziba, keresek neked mamutos filmet, ha mindenáron ezt a témát találtad ki mára. Méltatlankodott, de azért csomagolt becsülettel, teát a termoszba, szendvicset a dobozba, még almát és répát is hámozott, mintha többnapos expedícióra mennénk. Úgy tűnik, nagyon komolyan vette a mamutokat. Fellapozták Lencsivel

a lexikont, meg kellett nézni, hogyan is néz ki pontosan a mamut. Örülök, hogy nem a neten keresték ki, a netet is be kellene tiltani, mint a cicomázkodást. Ez lenne a tizenkettedik parancsolat, ne netezzél, vagy legalábbis csak akkor, ha feltétlenül szükséges. A mamutra éppenséggel lehetne mondani, hogy feltétlenül szükséges, persze csak akkor, ha nem lenne lexikon.

Régen nem volt net, mindent megtaláltunk, amire szükség volt, legfeljebb lassabban. Valahogy mégis megvoltunk, sőt, jobban, mint most. Ezt a rohanást nem lehet bírni, állandóan hajkurászunk valamit, egész nap tevékenykedünk, estére holtfáradtak vagyunk, és az egésznek végső soron nincs semmi eredménye. Istennek nem tetsző cselekedet az örökös rohanás, így nem lehet hozzá szólni, pedig meghallgatna, figyelne ránk, ha mi is figyelnénk őrá. Édes azt mondja, épp elég, ha elmegyünk vasárnap a templomba, dehogys elég, naponta kellene imádkozni, igaza van István atyának. Édes nem szereti István atyát, túl unalmas a prédikációja, túl lassan beszél, mindig ezen sóhajtozik. Lencsi is nehezen bírja, mocorog, a kiségerét másztatja a padon, legutóbb beesett az előttünk ülő Rita néni háta mögé. Lencsi nyafogni kezdett, nem akartam, hogy cirkuszoljon, muszáj volt megböknöni Rita nénit, és visszakérni az egeret, éppen a Hiszekegy közben. Rita néni kelleetlenül adta vissza, a nyamvadt kölyök miatt nem tud nyugodtan megülni a fenekén, ezt mondta. Nem a szájával mondta, csak a szemével meg a homlokával, amit úgy összeráncolt, hogy vetni lehetett volna a barázdákba. A száját ki se nyitotta, összeszorította keményen. Gonosz a néni, ezt súgta Lencsi a fülembe, amikor visszakapta a kiségerét, és a farkánál fogva lóbálta, biztos Isten megveri és hamarosan meg fog halni, és a pokolra kerül.

Rita néni egy héten háromszor ott van a templomban, és hetente szokott gyónni, ezt István atya mondta, ez igazán Istennek tetsző cselekedet. Mi csak vasárnap megyünk, nem is minden héten, és mindenféle limlommal, plüss egérrel, képes imakönyvvel, tartalék zoknival. Jézus kiüzte a kereskedőket meg a limlomjaikat a templomból. Bele kellene foglalni a tízparancsolatba, ez lenne a tizenharmadik parancsolat, ne vigyél magaddal felesleges limlomot a templomba, mert akkor nem tudsz az atyára figyelni. Istenre még kevésbé, aki szintén Atya, csak nagybetűvel írja, a papoknak a kisbetűs atya jut, mint a Nemeceknek, habár ők nem tesznek semmi rosszat, csak valahogyan

mégis meg kell őket különböztetni az igazítól, a mennyeitől. Lencsi a képeskönyvben megnézte Istent, és kereste a templomban, nyafogott emiatt is, miért nincs ott, hiszen azért jöttünk, hogy vele találkozzunk. István atya elég öreg, de nincs szakálla, és fehér helyett még mindig barna a haja, ő nem lehet Isten, erre jutott Lencsi. Aztán a szenteltvíztartó mellett meglátta Istent, mert természetesen annyit nyüzsgött, forgolódott, hátrafelé is bámészkodott, hiába mondom, hogy előre kell nézni és István atyára figyelni, meg az oltár fölötti keresztben lógó Jézusra. Őneki az nem Jézus, mert olyan sovány és szomorú, és majdhogynem pucér, ezt hangosan mondta, ránk is szóltak a mögöttünk ülők, nem ismertem őket, biztosan kirándulók voltak, hogy mondhat ilyet a gyerek.

Lencsi megmutatta nekik a képeskönyvben, hogy Jézusnak szép hosszú fehér ruhája van, kisbárányt visz a kezében, és nagyon nyugodt az arca. Az ott a keresztben nem is hasonlít rá, az valaki más, csak összekeverték, akik a templomot építették, az valami gonosztevő lehet, azokat szokás kínozni, és a keresztre feszítés kínzásnak számít, mert biztosan nagyon fáj, ha szeggel átszúrják a kezét meg a lábát. Rita néni is gonosz, őt is meg fogják kínozni, lehet, hogy éppen keresztre feszítik. Csak nehogy kicseréljék azzal a másikkal, aki most az oltár fölött lóg, mert ő akkor soha többet nem jön templomba, nem akarja a halott Rita nénit nézegetni, előben is elég ronda, olyan ráncos a bőre, mint az aszalt szilva, viszont a szilva legalább finom. A kirándulók félig-meddig elmosolyodtak, aztán pisszegtek Lencsire, hagyja már abba, a mutatóujjukat a szájuk elé tették, figyeljél szépen a pap bácsira, kislány, apukád is milyen csendben ül, vegyél példát róla.

A szenteltvíztartó mellett Barna bácsi állt, mindig ott áll, nem szokott leülni. Neki fehér haja és fehér szakálla van, kicsit görnyedt ugyan a háta, de ez nem zavarta Lencsit, megállapította, hogy ott van Isten. Félősnek látszik, mert nem mer előrébb jönni, felrepülni sem akar, elfáradhatott a sok munkában, és most ő is pihen, mivel vasárnap van. Következő szombaton együtt mentünk a termelői piacra, Barna bácsi a szokott helyén árulta a kertjében beérett zöldségeket. Lencsi meglátta, és egy óriási dicsértessékkal köszönt rá, keresztet is vetett, és el akart venni a pultjáról három sárgarépat. Barna bácsi megkérdezte, hogy tegye-e zacskóba, de nem tette, hanem egyből felrakta a mérlegre, és megmondta, mennyit kell érte fizetni. Lencsi nem akarta, hogy fizes-

sünk, mert Isten mindig mindent ingyen ad, a földet meg a vizet meg a levegőt, meg a világosságot is teljesen ingyen teremtette. Szerinte az sem stimmel, hogy fizetni kell a villanyért meg a vízért, meglátta a sárga csekket az asztalon, a nyomtatott nagybetűket már el tudja olvasni, az volt ráírva, hogy vízdíj. Miért ideges az anyja, hogy be kell fizetni, ha egyszer Isten teremtette, akkor nem kellene érte fizetséget kérni. Barna bácsinak is megmondta, adja csak ingyen a répát, ő majd imádkozik otthon egy Miatyánkot, és azzal meglesz a fizetség. Barna bácsi elnevette magát, tudod mit, Lencsike, kifizetitek ezt a hármat, és egy negyediket kapsz ajándékba, ezzel létrejött az üzlet. Lencsi már a hazaúton megevett két répát, mosatlanul, hámozatlanul, azt mondta, Isten adta a kezébe, és azt meg kell becsülni.

A következő télen Barna bácsi elcsúszott a jégen, és sántítva jött a templomba, Lencsi integetett neki, hogy üljön le mellé, mégse álldogáljon a fájós lábával. Amikor Barna bácsi leült mellénk, Lencsi megkérdezte, nincs-e nála véletlenül abból a finom répából, és ha nincs, akkor nem tudna-e esetleg varázsolni. Megmutatta neki a kisegerét, és kérte, hogy Barna bácsi szaporítsa meg, legyen belőle legalább három, mert gyakran elveszíti, és ha három lenne, akkor az egyik mindig kéznél lehetne, még akkor is, ha a másik kettő éppen elkallódott. Barna bácsi megint elnevette magát, micsoda ötleteid vannak, fürtöske, hát nem vagyok én Jézus Krisztus, hogy megszorítsam a dolgokat. Lencsi kinyitotta a képeskönyvet, és helyeselt a bácsinak, hogy ő csakugyan nem Jézus Krisztus, mert Jézusnak szép hosszú fehér ruhája van, és kisbárányt visz a kezében. Viszont Istenre nagyon hasonlít, sőt, egészen biztosan ő maga az, csakogy István atya azt mondta az ovis hittanon, hogy az Atya és a Fiú egy személy, akkor nem igazán érti, hogyan lehet Barna bácsi mindkettő egyszerre. Ráadásul ott van a Szentlélek is, ami pedig teljesen láthatatlan, de gondolni lehet, hogy jelen van, és ő is egy az Atyával meg a Fiúval, akkor Barna bácsinak nagyon nehéz lehet ennyi személynek lenni egyszerre.

Édes nem örült, amikor beíratam Lencsit az ovis hittanra, minek a gyerekek máris különóra, amúgy is fáradt estére. Szerencsére Lencsi nem tiltakozott, nem árulta el, miért, de sejtettem, hogy a kis szemüveges Buci van a dologban, vele már a homokozóban nagy barátkozás folyt. Sokkal jobb a hittan, mint a cicomázkodás, bele kellene foglalni a Tízparancsolatba, ez lenne a tizennegyedik parancsolat, mihelyst

teheted, járassad a gyerekedet hittanra, mert ott szép és jó dolgokat tanul, és fel lesz vértézve a gonosz ellen, meg a világ minden veszélye ellen. Lencsi komolyan is veszi, megkérdezte, hogy ha medve vagy farkas támadna ma ránk, akkor Isten megvédene-e, mert hittanon azt is tanulta, hogy Isten mindig vigyáz az övéire, és aki jár hittanra meg templomba, és rendesen imádkozik, az az övének számít. Az arborétum körbe van kerítve, itt nincsenek medvék és farkasok, talán az egész országban nem akad egy sem belőlük, de egyébként jól gondolja, Isten vigyáz az övéire. És mi lesz, ha jönnek a mamutok, itt már kicsit zavarba jöttem, mert hát a mamuttal bizony csaltam, úgyhogy annyit feleltem, hogy a mamutok sem fognak bántani.

Mikor jönnek már a mamutok, kérdezte Lencsi a bejárat után tíz méterrel, kicsit még sétálnunk kell, de olyan fincsi a levegő, szedjed csak a lábadat. Az első mamutot a tó túloldalán pillantottuk meg, lehetett legalább harminc méter magas, mutattam Lencsinek, de csak a szemét meresztette, ő másmilyen mamutot keresett, igazit, amelyiknek agyara van. Mamutfenyők közt sétálunk, fürtöske, láttál már egyáltalán ekkora fát életedben, igyekeztem megelőzni, hogy sírva fakadjon, mert biggyesztette a száját erősen. Gondolj bele, ha a hintádat a papa nem a barackfára kötné fel, hanem egy ekkora fenyőre, milyen messze szállna veled az a hinta, és fuss csak oda a törzséhez, csinálok egy fényképet, megmutathatod a barátaidnak meg az óvónéninek. Édes a foga közt sziszegte, hogy átvertem a gyereket, és hogy ez vajon mennyire Istennek tetsző cselekedet, szentfazék létemre nem gondoltam ebbe bele, meg kell majd gyónnom István atyának.

Még hogy szentfazék, ahelyett, hogy örülne ő is velem, nézd, az ég szinte átölel, mondom Édesnek, a felhőpamacsok összevetnek a fejünk felett, nem vagyok hajlandó büntudatot érezni. Lencsi megvizsgáldott, el is feledkezett az igazi mamutokról, a kiségerét betette a fa alatti mohába, betakarta falevéllal, téli álmot alszik az egerke, ő nem tudja, hogy valójában nyár van. Hamarosan a nyakunkba hullik az eső, Édes kémleli az eget a fák túloldalán, alattomban gyülekeznek a szürke, morcos felhők. Nem lesz baj, nem erre jönnek a felhők, a szélirányból lehet tudni, másszuk még meg a kis dombot, onnan lesz kilátás a túloldali tisztásra, mondom, és szaladok előre. Nem egyszerűen szaladok, hanem szökdécelek, Édes ingatja a fejét, a gyerek utánam iramodik, hozza az egerét is a kezében, most nincs idő, hogy a fűben

vezesse. A dombtetőről Lencsi meglát egy derékba tört fát, lerohan, fel akar rá mászni, az ilyen fákon remekül lehet egyensúlyozni, hintázni, lajhár módra csüngeni, sikongat hozzá, öröm hallani, rég nem érdeklík már a mamutok, sem állati, sem növényi formában. Édes aggódik, lezuhan a gyerek, különben is induljunk már, el fog kapni a vihar, jó kis megfázás lesz belőle, már lila az ég, lecsap az istennyila nemsokára, ezt is vegyem fel a tízparancsolatba, ha vihar közeleg, ne mászkáljál arborétumban.

Belátom, ezúttal igaza lehet, valahogy nem jól számítottam ki a széljárást, csakugyan beborult, meggyorsítjuk a lépteinket, a kis dombot oldalról kerüljük, így rövidebb lesz. A kerékpárok le vannak lakatolva, tekerem a számszár korongjait, ekkor megindul, az első kövér csepp a kézfejemre esik, szétterül rajta, fejemre húzom a dzseki kapucniját. Lencsi is begombolkozik, úgy fogja a kormányt, hogy jobb kezében szorítja az egeret, nem lesz jó, így nem tudsz majd fékezni, Édes most szigorú és gyors, az egér csak a kormányon lévő kosárkában utazhat, de ott megázik, Lencsi visít. Tedd akkor a zsebedbe, nem baj, ha kilóg a farka, gyömöszöld meg, kiabálok, aztán induljunk végre. A dinamót be kellene kapcsolni, hogy világítsunk, hallom az első mennydörgésen átúszni a szavakat, fenébe a dinamóval, a lábam már a pedálon, első vagyok, Lencsit középre vesszük, Édes marad hátra. Sűrű vízfüggönyben kanyarodunk ki, az erdősávok közti földúton sárban cuppog a kerék, erővel kell irányban tartani. Hidegre vált közben az idő, kezünk-lábunk hamar elázik, a felsőtestet és a fejet védi még valamennyire a vízhatlan anyag, de hazáig nem fog kitartani, sebjaj, megszáritkozunk, felöltözünk melegen, dehogysis lesz ebből megfázás, inkább megedződünk.

Az aszfaltozott úttesten egész ár hömpölyög, Édes üvöltve próbál valamit mondani, annyit veszek ki belőle, hogy taxi, ugyan már, nagyot lendíték a karommal, leintem, amit ritkán szoktam, de most nincs idő megvitatni. Miféle taxit tudnánk itt találni, és mi lenne a biciklikkel, ne legyünk puhányok, más is két keréken menekül hazafelé, amott jön egy sárga mellény a túlsó oldalon, több nem is látszik belőle, csak a mellény. A sajátjainkat nem találtam a garázsban, megint elkeveredtek valahol a rendtelenségben, képtelenség rendet tartani három kamasz meg egy kislány mellett, mindig mindent csak behajigálnak meg kiráncigálnak, egy zseni a káoszban is boldogul, ezt szokták a nagyok a fejemhez vágni. Nem látszanak az átkelő fehér csikjai, egyébként is

alig látok valamit, a szemüvegem csuromvíz lett, de tudom, hogy ott vannak a csíkok, elsőbbségiünk van, kicsit lassítok csak, és már gurulok át. Egy teherautó majd' elüt, nyilván a sofőr ugyanúgy nem lát át a vízben úszó ablakon, ahogyan én sem látok át a szemüveglencséken. Egy pillanatra hátrafordulok, Lencsi átjutott, Édes is átjutott, minden rendben, pedálozhatunk tovább.

Megint mennydörgés, hosszan és ijesztően, a villámot észre sem vettem, itt már nincsenek fák, egyébként is vigyáz a Mindenható az övéire, ezt már Lencsi is tudja. A dudálást és a fékcsikorgást távolról hallok, az esőn át, nem gondolom, hogy törődnöm kellene vele, de Édes biciklicsengője is jelez, folyamatosan szól, hisztérikusan mozgatja a kallantyút, így szokott, ha valamit akar menet közben mondani, és én nem hallok meg elsőre, legutóbb még csapkodta is a kormányt, mintha arra jobban felfigyelnék. Nem bánom, megfordulok, Lencsi nincs mögöttem, miért marad le, mit szórakozik ebben az özönvízben. Visszagurulok, az átkelőnél áll egy furgon, mögötte két személyautó, hétvégén nincs nagy forgalom a bekötőúton, Édes az út közepén toporzékol és hadonászik, Lencsit még mindig nem látom.

Odaérek, leugrom, a bicikli eldől, az Édesé is fekszik a furgon mellett, a Lencsié az átkelő közepén felborulva, az első kereke a másik irányba néz, Lencsi visszafelé ment, visszafordult valamiért, meglátom, a túlsó fehér csíkon fekszik, a feje oldalt fordulva a járdán, nem mozdul. Mellé ugrom, Édes megelőz, hívd a mentőt, ordítja, a belső zsebemben van a telefon, alig nyílik a cipzár, a kezem a hideg víztől elgémberedett, a félelemtől remeg, Miatyánk, aki a mennyekben vagy, ez jut először eszembe, vigyázz a tieidre. Csuromvíz lesz a kijelző, a fülemhez teszem a kapucni alá, közben figyelem a gyereket, a szeme csukva, az ujjai a járda vizes burkolatán szétnyitva, kicsit megemelkedve, görcsösen, mintha valamit kiásni vagy felmarkolni akarna. Zuhog az eső, az aszfaltra, az arcára, a testére, a bicikli rózsaszín kosárkájára, amelyik a bicikliúton hever a gyerektől két arasznyira, és a szürke kisegérre, amit csak abban a pillanatban veszek észre, amikor rálépek, valami puhát érzek a talpam alatt, ahogy fel-alá futkosok, mert mi egyebet tehetnék. Az egér se mozdul, az átkelő előtt négy-öt méterrel esett ki a gyerek dzsekijéből, kifacsarom valamennyire, betuszkolom a belső zsebembe, ráhúzom a cipzárt.

Mindenem remeg, csorog a víz a ruhámból, egész tócsa gyűlik a műanyag pad alá, Édes körbe-körbe járkal, egy világoskék takarót szorongat a vállán, a takaró is átnedvesedik, vizes lábnyomokat hagyunk magunk után, lassacskán vizes lesz minden, a linóleumpadló, a pad, a fal, tócsa gyűlik, sok-sok kis tócsa, összeérnek, nagy tócsában egyesülnek, a nagy tócsákból patak lesz, folyóvá duzzad, áttetsző kristályfolyam hömpölyög közöttünk, nekem bokáig ér, Édesnek a lábszára közepéig, steril szag van, vegyszerek szaga, nem érzek szagokat, csak tudom, hogy itt az van, jobbra és balra egy-egy fehér ajtó nyílik, mindkettő fölött piros lámpa villog, mindkettőn felirat, műtő, idegeneknek belépni tilos, mindenem nyálkás, nyálkás körülöttem a levegő, minden nyúlós, nyúlósak a percek, a másodpercek, odalépek Édeshez, átölelem, nyálkás és nyúlós csókot nyomok a fejére, kilép a karomból, folytatja a körözést, előveszem a telefonom, megnyitom a fotógalériát, Lencsi ül a derékba tört fa ágán, kezében a kiséger, egy rövid filmen Lencsi hintázik, és kacag, és sikongat, a következő képen Lencsi áll az óriás mamutfenyő törzsénél, aprócska színes pont a kislány, megmozdul a képen a mamutfenyő, zavart lesz a tekintete, lesüti a szemét, ágait meghajtva néz rémült szemembe, Lencsi integet, egyre kisebb, irdatlan nagyra nő mellette a fa, Lencsi valamit kiabál, de nem hallom, már egészen kicsi, totyogós baba, visszafelé fut az idő, villog a piros lámpa az ajtó felett, Édes körbe-körbe jár, a körmét rágia, csuromvizes hajtincseit gyűri, tapasztja a füle mögé, az idő megáll, tétovázik, néhányat vissza is lép, az idő táncol, összeolvad a múlt és a jelen, szakad az eső, a folyó tovább duzzad, már nekem is térdig ér, az iménti áttetsző kristályfolyam sárga és barna színű, zavarossá válik, moszatok és koszfoltok úsznak a tetején, elmossa a linóleumpadlót, elmossa a padot, az ajtókat, elmossa Édest, a folyosót, a kórházat, az egész tájat, a közel és a távol összefolyik, csak a piros lámpa villog, az ég leszédül a földre, nem számolom a perceket, az idő is vízzé válik, lomhán folyik le a vállamon, emlékek jönnek a múltból, bűnök, vágyak, remények, a telefonom a vízbe esik, tovaúsznak a mamutfenyők, tovaúszik a gyermek, némán fuldokolni látok mindent, két kézzel Lencsi után kapok, de késő, nem érhetem el, minden elúszik, csak a piros lámpa marad, csak a piros lámpa villog, térdre borulok a villogó piros lámpa előtt, Miatyánk, ha ugyan a mennyekben vagy, mert most nem ott kellene lenned, most itt kellene lenned mellettünk, mert vigyáznod

kell a tieidre, és ha számontartod a hajunk minden szálát, akkor a Lencsi fürtös haját is óvjad, ha létezel, akkor óvjad, gyere ide mellém, hagyd abba a villogást, szállj le a piros lámpából, ez lesz a tizenötödik parancsolat, nekünk adtál tízet, én hozzáírtam még négy másikat, ami neked tetsző, egyetlenegyét igazán magadra vállalhatsz, hogy vigyázol a tieidre, és visszaadod, ami a miénk, mert a hajunk szálai is mind meg vannak számlálva, és ha valaki vallást tesz Jézusról az emberek előtt, akkor Jézus is vallást tesz arról az Isten angyalai előtt, és nem tudom, hány személy vagy egyszerre, és hol vagy éppen, de add vissza Lencsit, egy fürtös haja szála sem görbülhet meg, ez a tizenötödik parancsolat, mi betartjuk az összes többit, de ezt az egyet neked kell betartanod.

*Ne állj meg!, 2021
(150 x 140 cm, linómetszet)*